
[2025-43-RE](#)

Causa 2025-43-RE

(X c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 275-2025. Recurs d'empara

Sentència del 16 d'octubre del 2025

BOPA núm. 127, del 29 d'octubre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 26 de maig del 2025, per la representació processal d'X, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 17 d'abril del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 7 de maig del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, així com del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa "*per la manca d'un procés equitatiu i contradictori*", reconeguts a l'article 10 del mateix text, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat dels autes impugnats, ordenant que es deixi sense efecte la mesura de presó provisional acordada contra la part recurrent. Així mateix, a fi de garantir la intimitat i la dignitat d'X, demana que es procedeixi a l'anonimització de les resolucions que es dictin en aquest procediment d'empara, eliminant qualsevol dada que pugui permetre la seva identificació directa o indirecta;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 16 de juny del 2025 que va anonimitzar als efectes de publicació i admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 7 de juliol del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet, designat per acord del Ple del Tribunal Constitucional del 9 de setembre del 2025;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. X va ser declarat processat, per acte del 2 de març del 2025, dictat per la Batllia de Guàrdia

(Penal), per un presumpte delict major d'agressió sexual constitutiva de violació, tipificat i penat a l'article 145 del Codi penal, posat en relació amb l'article 144.1 del mateix Codi, i es va decretar la seva presó provisional, en concórrer la circumstància prevista a l'article 103.2 del Codi de procediment penal, relativa al risc de sostracció a la justícia.

1.2. Entre altres procediments, l'11 d'abril del 2025, la representació processal d'X va presentar una sol·licitud de llibertat provisional.

1.3. El 17 d'abril del 2025, la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia va dictar un aute en què decidia no donar lloc a aquesta petició fonamentant-se en el risc de sostracció a l'acció de la justícia, establerta a l'article 103.2 del Codi de procediment penal.

1.4. La representació processal d'X va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 7 de maig del 2025, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va acordar desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la primera instància.

1.5. El 26 de maig del 2025, la representació processal d'X va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 17 d'abril del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 7 de maig del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, així com del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa "*per la manca d'un procés equitatiu i contradictori*", reconeguts a l'article 10 del mateix text.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la part recurrent

- La part recurrent retreu als òrgans judicials ordinaris no haver analitzat les proves exculpatòries aparegudes en el curs de la instrucció susceptibles de desvirtuar el relat factual que va fonamentar l'aute de processament.

- Així, més concretament no es va donar resposta a les contradiccions i a les falsedats objectivament demostrades en les declaracions de la denunciant i en les dels testimonis principals, ni a la incidència d'aquestes sobre la persistència dels indicis de criminalitat que van fonamentar l'acte de processament; no es van valorar les proves visuals i testificals aportades que qüestionaven de manera clara la veracitat dels fets que li eren atribuïts; no es va analitzar la proposta de mesura alternativa consistent en l'obligació de comparèixer, que va ser simplement desestimada per considerar-la insuficient, sense oferir cap argumentació concreta, ni cap ponderació individualitzada; no es van refutar els arguments jurídics exposats sobre la persecució penal a Espanya, en aplicació de l'article 23 de la *Ley Orgánica del Poder Judicial*; ni es va considerar la seva rellevància per excloure un risc real d'evasió de l'acció a la justícia; i no es va ponderar l'impacte personal, acadèmic i social de la presó provisional sobre la seva persona, tot i que aquesta afectació va ser acreditada documentalment.

- Segons el seu parer, aquest silenci suposa una vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Recorda que la jurisprudència reiterada del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Europeu dels Drets Humans estableixen que tota privació de llibertat ha de ser objecte de control judicial rigorós i actualitzat, i que l'autoritat judicial està obligada a valorar no només els elements incriminatoris, sinó també els indicis que afavoreixen l'investigat. Conclou que la manca d'aquesta valoració vulnera els drets a la llibertat i a la seguretat (article 9 de la Constitució i 5 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, així com els drets a la jurisdicció i a obtenir una resolució fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució).

- També considera que l'acte de processament conté errors i que el relat dels fets ha estat progressivament desmentit per les diligències practicades des del 2 de març del 2025, i addueix que si la fiabilitat del relat incriminatori està posat en dubte, la mesura de presó provisional no es pot mantenir en uns fets substancialment desacreditats.

- No obstant això, els tribunals ordinaris han decidit diferir qualsevol valoració de les proves exculpatòries a la vista oral mentre es manté la mesura de presó provisional. De fet efectua una crítica del disseny processal penal andorrà, ja que els fets continguts en l'acte de processament no són recurribles i malgrat l'aparició de nous elements rellevants, transforma aquest acte en una fonamentació formal buida i automàtica de la mesura cautelar, en contradicció amb l'exigència de control judicial estricte dels jutges.

- Conclou que el sistema actual, en absència d'un mecanisme de revisió real i accessible dels fets de l'acte de processament, converteix la presó provisional en una mesura basada en fets no revisables i, per tant, jurídicament petrificats, malgrat l'evolució de la causa. Aquest funcionament no resisteix al test de proporcionalitat, de legalitat i de contradicció que exigeixen tant la Constitució, com el

Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

- Seguidament, addueix que la resolució impugnada manca absolutament de concreció en la motivació del manteniment de la mesura de presó provisional: no existeix cap exposició detallada, ni concreta dels fets que justificarien, amb base probatòria, aquest manteniment.
- Segons el seu parer, la simple invocació genèrica del risc de fugida, basada únicament en la seva nacionalitat o en la seva situació administrativa no pot substituir l'exposició fàctica raonada dels indicis concrets que mantinguin la sospita fonamentada de criminalitat. Així mateix, resulta incompatible amb l'Estat de Dret que es mantingui una mesura tan severa sense analitzar ni una sola prova concreta que doni suport a la decisió, ni es faci cap referència a l'evolució probatòria del cas des del moment del processament, extrem encara més greu.
- La part recurrent exposa que en el seu recurs d'apel·lació va posar èmfasi en el fet que, fins i tot en el supòsit que no comparegués davant la justícia andorrana, no es podria considerar que s'estigués evadint de l'acció de la justícia, ja que l'Estat espanyol conforme a l'article 23 de la *Ley Orgánica del Poder Judicial*, pot exercir la jurisdicció penal sobre delictes comesos a l'estranger pels seus nacionals. Es tracta de la jurisdicció per personalitat activa, i s'aplica sota els requisits següents: que el fet sigui constitutiu de delicte tant a l'Estat on s'ha comès com a Espanya (principi de doble incriminació). En aquest cas, el delicte imputat (violació) està tipificat tant a Andorra com a Espanya, amb redacció pràcticament idèntica i amb una pena prevista al Codi penal espanyol de 4 a 12 anys; que s'interposi querella per part de la víctima o pel Ministeri Fiscal; i, que el responsable no hagi estat jutjat, ni indultat, ni hagi complert condemna pels mateixos fets a l'estranger.
- Per tant, no és jurídicament correcte afirmar que pot evadir l'acció de la justícia, ja sigui aquesta la del Principat d'Andorra o la del Regne d'Espanya. A més, cal recordar que ha manifestat reiteradament la seva voluntat de comparèixer i defensar la seva innocència, col·laborant en tot moment amb la instrucció i proposant mesures alternatives, com ara l'obligació de comparèixer, que no han estat analitzades ni motivadament rebutjades per les resolucions impugnades.
- Insisteix en què la manca d'anàlisi d'aquests arguments i el fet de no haver-se pronunciat sobre la perseguibilitat del fet punible a Espanya, vulnera els drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, així com els drets a la llibertat i al control judicial de les mesures privatives de llibertat (article 9 de la Constitució i article 5 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals).
- Al·lega que un altre element rellevant que no ha estat objecte de valoració per part de la batlle instructora, ni pel Tribunal de Corts és la greu afectació que la mesura de presó provisional ocasiona

en la seva situació personal, acadèmica i social. Aquesta omisió contravé el principi de proporcionalitat que ha d'informar tota mesura cautelar privativa de llibertat, d'acord amb els drets fonamentals garantits per la Constitució i pel Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals; la mesura de presó ha impedit el desenvolupament normal dels seus estudis universitaris, afectant de manera irreversible la seva formació i les seves perspectives professionals.

- Tanmateix, cap de les resolucions impugnades entra a valorar l'impacte concret d'aquesta mesura sobre la seva vida, ni efectua cap ponderació entre els seus drets i la finalitat cautelar de la mesura. Aquest desequilibri evidencia una aplicació automàtica i acrítica de la presó provisional, sense l'examen exigible de les alternatives menys gravoses i sense atendre a l'afectació real i individualitzada.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat dels autes impugnats, ordenant que es deixi sense efecte la mesura de presó provisional acordada.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- En primer lloc, el Tribunal de Corts exposa que la presó provisional, en tant que suposa la privació del dret fonamental a la llibertat personal de la persona que encara no ha estat condemnada a una pena de presó per sentència ferma, és una mesura excepcional que ha de ser aplicada de manera restrictiva i, per aquest motiu, està subjecta a unes condicions legals molt estrictes i només pot acordar-se motivadament i per unes finalitats concretes, establertes a l'article 103 del Codi de procediment penal, les quals han de ser apreciades individualment, en funció de les circumstàncies específiques de cada cas, com resulta de l'article esmentat que disposa en els seus apartats els motius que justifiquen i permeten implementar aquesta mesura cautelar.

- Convé examinar, doncs, si els requisits dels condicionants es compleixen en aquest cas en què la presó provisional de la part recurrent va ser decretada mitjançant l'autoritat de processament dictat, el 2 de març del 2025, sobre la base de l'apartat 2 de l'article 103 esmentat, és a dir, el risc de sostracció a l'acció de la justícia, ja que, segons exposa la batlle instructora, X no és resident al Principat, la seva estada durant el temps en què s'han produït els fets és merament ocasional i per raons d'oci, i manté la totalitat del seu centre d'interessos tant personal, com familiar i econòmic a Madrid, circumstàncies que posa en relació amb la gravetat de la pena prevista pel delictes pel qual ha estat imputat, així com pel fet que la seva extradició seria inviable d'acord amb la legislació espanyola.

- En segon lloc, el Tribunal de Corts exposa els greuges d'X que qüestiona el manteniment de la mesura decretada a la vista del resultat de la instrucció practicada, posant èmfasi en les contradiccions de les declaracions de la denunciant i víctima dels fets, els informes mèdics aportats per aquesta, les contradiccions dels testimoniatges prestats, així com les circumstàncies personals d'X, que la seva nacionalitat i el fet de no residir al país no poden ser factors determinants d'un suposat risc de fugida.

- El Tribunal de Corts declara que és evident que la nacionalitat i la manca d'arrelament al país, és a dir, el fet de no ser resident, no poden ser el factor determinant per a la presó provisional, però també és evident que tenen un pes primordial, ja que estem davant de fets greus, primer, pel bé jurídic protegit, i, segon, per la importància de la pena a imposar en cas de condemna, sent la mínima de 3 anys i la màxima de 10, elements tots ells que interrelacionats donen un alt risc de fugida d'X, ja que en cas de situar-se al seu país d'origen i per tal com Espanya no concedeix l'extradició dels seus nacionals, ens aboca necessàriament a considerar que el risc d'escapolir-se dels tribunals andorrans apareix com més que possible en ser més beneficiós fugir que quedar-se per fer front a la responsabilitat que se li demana.

- Altament l'alternativa proposada, sobre l'obligació de comparèixer, no és suficient a tenor de tot l'anteriorment exposat.

- Pel que fa a les al·legacions sobre el fons de la causa, el Tribunal de Corts manifesta que la seva decisió ha de restringir-se a les mesures cautelars acordades, de conformitat amb allò que disposa, a mode de *numerus clausus* l'article 194 del Codi de procediment penal, sense perjudici que aquestes es puguin fer en el seu moment davant l'òrgan d'instància.

- Per tots aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació i confirma l'aute de la Batllia.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer lloc, pel que fa a la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el Ministeri Fiscal exposa que la part recurrent retreu al Tribunal de Corts no haver motivat la denegació de la seva proposta d'una mesura alternativa consistent en l'obligació de comparèixer, ni haver contestat els arguments sobre la possible persecució penal a Espanya dels fets per excloure el risc de fugida, ni haver ponderat l'impacte personal de la presó provisional d'X.

- No obstant això, el Ministeri Fiscal destaca que tant l'acte dictat per la batlle instructora, com l'acte dictat pel Tribunal de Corts valoren extensament els delictes que s'imputen a X, la gravetat dels mateixos (delicte major d'agressió sexual constitutiva de violació) i la pena assignada a aquests (3 a 10 anys de presó), posant en relleu que la pena incorreguda, ja de per si, fa augmentar el risc de sostracció a la justícia, posant en relació aquests elements amb les circumstàncies de la nacionalitat d'X, de la manca d'arrelament del mateix al país i de la possible absència d'extradició des d'Espanya si X s'hi refugiés, lloc on hi té el seu centre d'interessos (nacionalitat, família, estudis, club de futbol, etc.). Sembla evident que aquest raonament, que apareix com a suficient per garantir el cànon de constitucionalitat exigit, no és ni il·lògic, ni arbitrari, ni absurd, ni vulnera cap dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i en tot cas és congruent amb la petició de llibertat formulada, ja que la contesta àmpliament.

- Manifesta que si bé no respon a tots i a cadascun dels arguments exposats per la part recurrent, ho fa de manera implícita en la mesura en què els òrgans judicials ordinaris fan prevaler explícitament altres motius per denegar la llibertat provisional sol·licitada, tal com ho estableix la doctrina constant i uniforme del Tribunal Constitucional.

- Així, no valorar concretament la mesura alternativa d'obligació de comparèixer no suposa la vulneració del dret al·legat, doncs la valoració de l'absència d'extradició des d'Espanya ja descarta implícitament com a suficient l'obligació de comparèixer per disminuir el risc de sostracció a la justícia a una persona que té el seu centre d'interessos al territori veí, obligació de comparèixer que per si sola no descarta aquest risc posant-se de relleu tant la gravetat dels fets, com la pena imposable per aquests fets; succeeix el mateix amb els arguments sobre la possible persecució penal a Espanya dels fets per excloure el risc de fugida: es tracta aquí de valorar el risc de sostracció a la justícia andorrana, no a la justícia en general; i finalment, la ponderació de l'impacte personal de la presó provisional apareix com a constant i idèntica per a qualsevol persona (pèrdua de feina, d'estudis, de revinguts, de relacions personals i familiars, de llibertat i de moviments, etc.), i no canvia en relació amb una persona que fa valer el seu estatus davant diverses institucions, i que no ha fet valer cap incidència fora del comú o extraordinari per raó de la privació de llibertat, que mereixi una fonamentació concreta.

- Pel que fa a la manca d'anàlisi del conjunt dels indicis a càrrec i de la valoració que la defensa efectua dels indicis concurrents, el Ministeri Fiscal precisa la natura de l'acte de processament, i recorda que ni els fets imputats, ni els indicis concurrents troben encaix en les disposicions de l'article 194 del Codi de procediment penal, mitjançant el qual es va interposar el recurs d'apel·lació. El Ministeri Fiscal posa en relleu que en fase d'instrucció no es valoren fets.

- Segons el parer del Ministeri Fiscal les resolucions objecte d'empara no estan motivades de manera genèrica, ni estereotipada respecte de la concurrència del motiu de presó provisional, previst a l'apartat 2 de l'article 103 del Codi de procediment penal, atès que es fa una valoració concreta pel que fa al cas, i es posen en relleu les circumstàncies personals d'X, conjugades amb la gravetat dels fets que li són imputats, i la pena que incorre, per determinar la concurrència del risc de la sostracció

a la justícia, la qual motiva en aquest cas la presó provisional d'X.

- Conclou que les resolucions objecte d'empara no vulneren els canons de constitucionalitat exigits per l'article 10 de la Constitució pels motius anteriorment exposats: en qualsevol cas, i si aquest Tribunal Constitucional considerés la concurrència d'aquest tipus de vulneració, la mateixa no hauria de comportar la llibertat provisional d'X, sinó la nul·litat de les resolucions impugnades i el manteniment d'aquesta mesura cautelar.

- En segon lloc, pel que fa a la vulneració del dret a la llibertat, relacionada amb la manca de justificació de la mesura de presó provisional i amb la manca de proporcionalitat d'aquesta mesura, el Ministeri Fiscal estima que la concurrència del supòsit de l'article 103.2 del Codi de procediment penal justifica la presó provisional.

- Recorda que d'acord amb el precepte esmentat el batlle pot decretar, en l'autè de processament o mitjançant un autè posterior, raonant els motius d'aquesta mesura excepcional, endemés d'aquells que consisteixin en la imputació del delicte a X, la presó provisional o l'arrest provisional, en qualsevol de les seves tres modalitats: *"2. Si existeixen motius, tenint en compte les circumstàncies de fet i la gravetat del delicte i la pena assignada, per creure que el delinqüent intentarà sostreure's a l'acció de la justícia"*.

- Tant la batlle instructora, com el Tribunal de Corts motiven de manera suficient les raons per les quals concorre el risc de sostracció a la justícia (manca d'arrelament, ja que viu, estudia i té el seu centre d'interessos a Espanya, i no té familiars al Principat; la seva nacionalitat és espanyola; i la dificultat de l'extradició i la intenció d'X de marxar al seu país d'origen tan aviat es modifiqui la seva situació personal, conjugats amb la gravetat dels fets i de la pena imposable).

- Atès que aquest Tribunal Constitucional no és una tercera instància, com ha posat de relleu de manera reiterada (veure per ex. l'autè del 20 de desembre del 2024 dictat en la causa 2024-76-RE), l'objecte del recurs s'ha de cenyir en què les decisions estiguin motivades (i ho estant), i que es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd, ni irraonable (de fet, les circumstàncies d'aquest cas són pràcticament idèntiques a aquelles de la causa 2024-76-RE, i en aquest cas el raonament emprat per justificar la mesura de presó provisional és el mateix que en aquell).

- Per consegüent, el risc de sostracció a la justícia és evident, i la valoració s'ha de fer en relació amb la justícia andorrana (contràriament a allò que pretén la part recurrent) que és aquella que protegeix i s'articula a través del Codi de procediment penal: aquí de nou, el Tribunal de Corts (que és l'òrgan davant del qual s'al·lega, no davant de l'instructor) no havia d'estendre la seva

argumentació a totes les al·legacions de la part recurrent, sent suficient donar resposta raonable i lògica a la petició que se li plantejava, és a dir, a la llibertat respecte de l'article 103.2 esmentat. Allò que no és lògic precisament és que el Tribunal de Corts s'hagi de pronunciar *ad futurum* en relació amb l'aplicació o no, o amb l'aplicabilitat d'una llei d'un país estranger (com és l'article 23 de la *Ley Orgánica del Poder Judicial* espanyola) que en cap cas és aplicable al Principat, i que més enllà de no donar cap garantia de no sostracció a la justícia d'X, no garanteix de manera adequada la correcta i eventual judicació de la causa a Espanya per les dificultats probatòries que això comportaria.

- Sobre la proporcionalitat i la raonabilitat de la mesura de presó provisional, sense entrar en detalls, les valoracions que pretén la part recurrent en aquesta instància són les pròpies d'una vista oral, i no revesteixen l'excepcionalitat necessària per tal que siguin analitzades en aquest estadi processal, tenint en compte que els elements de càrrec existents en el cas -i en aquest moment de la instrucció- són clars, contundents i en qualsevol cas són els més habituals en tota instrucció seguida per una infracció penal similar, a l'espera -això sí- de la llum que podrà aportar l'informe forense pendent d'obtenció, i que permetrà valorar la versió de la víctima, la qual és l'única prova directa dels fets que es podrà tenir per valorar finalment el *quid* de la qüestió, és a dir, si hi va haver o no consentiment a l'acte sexual. El prisma de proporcionalitat i de raonabilitat per avalar la presó provisional, cal aplicar-lo també amb les circumstàncies concretes del cas: la pena que afronta X, de 3 a 10 anys de presó per un delictes molt greu d'agressió sexual constitutiva de violació; X es troba privat de llibertat des de fa uns 4 mesos, havent-li estat prorrogada la privació de llibertat una sola vegada i de manera molt recent; per tant, està molt lluny d'assolir la meitat de la pena màxima assenyalada pel Codi penal pel delictes pel qual X ha estat processat; la instrucció segueix el curs de manera diligent, estant ensems a punt de concloure, doncs, aparentment només resta obtenir el resultat de la prova pericial psicològica per part de la perit judicial nomenada per providència del 5 de maig del 2025.

- Afegeix que és evident que la mesura de presó provisional acordada afecta la situació personal d'X, però, igual que afectaria a qualsevol altra persona, doncs aquesta afectació és inherent a la mesura mateixa (afectació personal, familiar, laboral o en els estudis), sense que s'hagi argumentat en concret en relació amb una afectació excepcional o particular a X i, en tot cas, diferent a una altra persona, i sense que es vegin minvades per sempre les possibilitats de formació i/o professionals d'X, havent-se de valorar la necessitat d'aquesta mesura no en relació amb els efectes que produeix, sinó en relació amb els elements previstos a l'article 103 del Codi de procediment penal, i en el cas concret en la concurrència del risc de sostracció a la justícia.

- El Ministeri Fiscal conclou, doncs, que les resolucions recorregudes en empara tampoc vulneren el dret a la llibertat previst a l'article 9 de la Constitució.

- Per consegüent, el Ministeri Fiscal demana la desestimació de la demanda d'empara formulada per la part recurrent per la manca de vulneració dels drets constitucionals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara que ha donat origen a aquesta causa i que se sotmet a la consideració d'aquest Tribunal Constitucional, es basa fonamentalment en els mateixos fets substancials al·legats en el recurs d'empara que va ser inadmès a tràmit per l'aute del 16 de juny del 2025 (causa 2025-35-RE) per considerar que el procediment utilitzat no era l'adient. No obstant això, ja en aquella resolució, el Tribunal va declarar -fonament jurídic 3.8 *in fine*- que era procedent "*remetre el debat sobre el fons de la qüestió a la causa 2025-43-RE, corresponent al recurs d'empara interposat pel mateix recurrent i pendent de la seva admissió a tràmit*". En aquesta situació ens trobem. El nou recurs d'empara va ser admès a tràmit mitjançant l'aute del 16 de juny del 2025, entenent que complia amb tots els pressupòsits i requisits legals i ara és procedent resoldre sobre el fons de l'assumpte. Afegirem també d'entrada que aquesta resolució es publicarà en forma anonimitzada, conforme a allò que demana la part recurrent en empara en l'altresí primer del seu escrit, en la mateixa línia que ho van ser les anteriors resolucions sobre el mateix afer.

3.2. La demanda d'empara al·lega conjuntament la vulneració del dret fonamental a la llibertat i la del dret a la jurisdicció en el seu vessant de manca de motivació i consegüent manca de fonamentació en Dret de les decisions recorregudes i en el seu vessant del dret a la defensa i de la manca d'un procés equitatiu i contradictori. En efecte, quan la privació de llibertat és deguda a una resolució judicial, cal examinar si s'ha adoptat en el marc del procés degut, si s'ha respectat el dret a la defensa, si s'ha motivat la resolució i si la decisió està fonamentada en Dret. I la valoració de la suposada vulneració del dret a la jurisdicció s'ha d'efectuar tenint ben present la transcendència de tota resolució privativa de la llibertat.

3.3. El dret a la llibertat és un dels drets més valuosos de tots aquells que reconeixen els diferents cossos normatius que enumeren i proclamen els drets fonamentals, en un ordre de plasmació clarament valoratiu. Així la Constitució andorrana proclama com a primer dels drets fonamentals el dret a la vida (article 8) i acte seguit col·loca el dret a la llibertat (article 9). Altres drets, igualment fonamentals i de gran importància, ocupen un lloc posterior. El mateix succeeix amb el Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals. El dret a la vida ocupa el primer lloc -article 2, desplegat en la prohibició de la tortura (article 3), la prohibició de l'esclavatge i del treball forçat (article 4)- per, a continuació, consignar els drets a la llibertat i a la seguretat (article 5). També en el camp jurisprudencial, el Tribunal Europeu dels Drets Humans va dedicar al dret a la llibertat, algunes de les primeres i més emblemàtiques sentències, com la del 18 de juny de 1971 (cas De Wilde c/ Bèlgica), del 24 d'octubre de 1979 (cas Winterwerp c/ Països Baixos) i del 29 de novembre de 1988 (cas Brogan c/ Regne Unit).

3.4. Menció especial cal efectuar de les resolucions d'aquest Tribunal Constitucional. Una primera

sentència del 7 de setembre del 2013 (causa 2013-4 i 8-RE) ja es va pronunciar manifestant que *"la llibertat de les persones és un principi inherent a l'Estat de Dret, i, per via de conseqüència, inherent a l'Estat de Dret andorrà. D'aquest element se'n deriva l'obligació d'interpretar de manera restrictiva qualsevol limitació de la llibertat, tal com la Constitució mateixa incita a fer-ho, no tan sols segons el redactat de l'article 9.1, sinó també segons el contingut de l'article 3.2 de la Constitució que no és per se susceptible de ser l'objecte d'un recurs d'empara. (però que ha de ser analitzat) com un criteri interpretatiu dels drets i de les llibertats establerts en el si de la Constitució"*. Més endavant la sentència del 3 de febrer del 2014 (causa 2013-31-RE) es va manifestar en el mateix sentit. I aquesta doctrina es va consolidar en les sentències del 10 d'octubre del 2016 (causa 2016-27-RE) i del 16 de gener del 2017 (causa 2016-31 i 27-2-RE). Certament, com al·lega el Ministeri Fiscal en el seu informe, l'autè del 20 de desembre del 2024 (causa 2024-76-RE) va inadmetre a tràmit un recurs d'empara en un supòsit de pròrroga de la situació de presó provisional, però, d'una banda, el supòsit de fet en aquella ocasió presenta clares diferències amb aquell que ens ocupa, i, d'altra banda, una part de la doctrina que proclama resulta d'aplicació al cas examinat. Molt recentment la sentència del 14 de juliol del 2025 (causa 2025-38-RE) ha resumit la doctrina jurisprudencial reiterant que *"el dret fonamental a la llibertat constitueix la "pedra angular" de l'Estat de dret i que la presó provisional suposa una afectació molt profunda i feixuga en el dret fonamental a la llibertat personal"*. La mateixa sentència afegeix que *"les persones encara no jutjades gaudeixen de la presumpció d'innocència"* i que la presó provisional s'ha de considerar *"d'aplicació excepcional, subsidiària, provisional i proporcionada al fi perseguit"*, citant en suport d'aquesta tesi la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 22 d'octubre del 2018 (cas S. V. i A. c/ Dinamarca).

3.5. Abans, però, d'aprofundir en el dret a la llibertat i en la seva relació amb el dret a la jurisdicció, és procedent examinar si s'han vulnerat els drets fonamentals a la defensa i al procés degut -equitatiu i contradictori-, vessants o manifestacions tots dos del dret a la jurisdicció. La demanda d'empara que incorpora al seu *"Sol·licito"* la petició de la declaració de la vulneració d'aquests dos drets fonamentals, pràcticament no argumenta de forma expressa sobre aquesta qüestió. I aquest Tribunal considera que no hi ha motius per considerar que s'hagi crebantat el dret a la defensa de la part recurrent, ni que, en la tramitació del procés, s'hagin vulnerat els principis d'equitat i de contradicció. Per tant, no s'aprecia la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció per aquests motius.

3.6. Assentades les anteriors premisses, cal analitzar si especialment l'autè del Tribunal de Corts del 7 de maig del 2025, però també l'autè de la Batllia del 17 d'abril del mateix any, s'ajusten a aquest *cànon de constitucionalitat*. La resolució del Tribunal de Corts, en el seu primer considerant, recull plenament i de forma exacta la doctrina abans exposada i argumenta que la presó provisional dictada està degudament fonamentada com a necessària i proporcionada sobre la base de l'article 103.2 del Codi de procediment penal pel risc de sostracció a l'acció de la justícia andorrana per part d'X, circumstància que posa en relació amb la gravetat de la pena prevista pel delictes que se li imputa, així com pel fet que la seva extradició seria inviable d'acord amb la legislació espanyola. I l'autè de la Batllia es mou essencialment entre els mateixos paràmetres.

3.7. L'article 103 del Codi de procediment penal determina les motivacions possibles d'una mesura de presó provisional i precisa que una mesura com aquesta és excepcional. En aquest cas les

decisions impugnades es fonamenten en el risc que la part recurrent se sostragui a l'acció de la justícia a la vista de la gravetat dels fets i de la duresa de les penes que se li podrien imputar. Aquest risc s'avalua igualment en funció de la nacionalitat d'X que és espanyol, de la proximitat amb la frontera d'aquest país que afavoreix una fugida materialment fàcil, de l'absència de lligams d'X amb el Principat, i, de la impossibilitat d'obtenir, eventualment, la seva extradició per part del seu país d'origen.

Aquesta motivació és clara, conforme a les disposicions del Codi de procediment penal i no pot ser qualificada d'arbitrària, d'absurda o d'il·lògica.

3.8. Això no obstant, la privació de llibertat en el marc de les disposicions del Codi de procediment penal ha de restar una mesura excepcional respecte del dret a la llibertat. Per consegüent, si aquesta mesura conforme a dret pot ser considerada com a equilibrada en relació amb el dret a la llibertat una vegada adoptada, aquest equilibri pot ser qüestionat de manera continuada mentre que la presó provisional es va efectuant.

3.9. El Tribunal de Corts raona amb encert, i amb major deteniment allò que destina a fonamentar la mesura de la presó provisional, respecte d'alguns dels arguments de la part que en aquell tràmit processal defensava el recurs d'apel·lació contra la resolució de la Batllia. Hi torna a insistir quan en el recurs d'empara al·lega la "*manca d'anàlisi de proves exculpatòries*". Aquestes consideracions tenen la seva seu i el seu temps primordials en la fase del plenari, sens perjudici d'allò que en tot moment pugui decidir justificadament l'òrgan judicial instructor. Això no obstant, és en la fase sumarial on es manifesta amb tota la seva riquesa institucional el principi fonamental en l'Estat de Dret Democràtic i Social, de la presumpció d'innocència. És evident que serà en el judici oral on s'haurà de debatre amb la necessària profunditat si concorren tots i cadascun dels elements del tipus delictiu. Aquest argument d'X no pot ser admès com a base per fonamentar una vulneració dels seus drets constitucionals.

3.10. En síntesi, si la decisió impugnada, en el moment en què va ser adoptada, no vulnera els drets constitucionals d'X, el caràcter temporal de l'apreciació de l'equilibri entre la presó provisional i el dret a la llibertat és essencial. En efecte, la perllongació de la instrucció i el risc de la sostracció a l'acció de la justícia esmentats de manera genèrica no poden justificar de manera indefinida una presó provisional sense rompre l'equilibri fonamental amb el dret a la llibertat reconegut per la Constitució. Així mateix, si la nacionalitat i l'absència de relació amb el Principat d'X poden contribuir, inicialment, a valorar el seu risc de fugida, aquest perill disminueix forçosament en funció del temps passat en presó preventiva. Finalment, i de la mateixa manera, fonamentar una presó provisional en la gravetat de la pena que podria recaure a X també es pot entendre, però aquest argument, amb el pas del temps, pot acabar donant un caràcter de presanció a la presó provisional, vulnerant d'aquesta manera el principi de la presumpció d'innocència.

3.11. Per consegüent, la decisió objecte de recurs és conforme a dret, les seves motivacions no són ni il·lògiques, ni absurdes, ni es poden qualificar d'arbitràries; la durada de la mesura de presó provisional en el moment en què es va adoptar la decisió impugnada no vulnera l'equilibri essencial d'aquest tipus de mesura en relació amb el dret constitucional a la llibertat; i, la continuació de la presó provisional, la qual queda sotmesa de manera continuada a l'anàlisi de l'equilibri amb el dret a la llibertat reconegut per la Constitució, tampoc vulnera els drets constitucionals de la part recurrent.

3.12. Per tant, aquest recurs d'empara ha de ser desestimat.

3.13. La desestimació del recurs d'empara comporta la imposició de les costes processals a la part recurrent -article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara 2025-43-RE interposat per la representació processal d'X contra l'aute del 17 d'abril del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 7 de maig del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs d'empara.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la part recurrent, a la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 16 d'octubre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat
